

HR2003 በተመለከተ ያሉ ግራ መጋባቶች የዲፕሎማሲውን እንቅስቃሴ በተመለከተ አስተያየት

አማኑኤል ዘሰላም
work.amanuel@yahoo.com

August 13 2008

በቅድሚያ HR2003 በተመለከተ ሃሳብ ከመወርወሬ በፊት በአጭሩ የአሜሪካንን የመንግስት መዋቅር በአጭሩ ለማሳየት እጭከራለሁኝ።

የአሜሪካ መንግስት መዋቅር

የአሜሪካ የበላይ ሕግ፣ ሕገ መንግስቱ ነው። ሕገ መንግስቱ በወሰጡ ሰባት አንቀጾችና 27 ማሻሻያዎች (amendments) አሉት። በሌሎች አገሮች እንዳሉ ሕገ መንግስቶች ሁሉ የአሜሪካን ሕገ መንግስትም በየጊዜው ሊሻሻል ወይም ሕገ መንግስቱን ባልተጻፈ መልኩ የተለያዩ ሕጎች ሊወጡ ይችላሉ።

በአሜሪካ ሶስት የመንግስት አካላት አሉ። እነርሱም ሕግ አወጪው፣ ሕገ አስፈጻሚውና ሕግ ተርጓሚው ናቸው። (executive, legislative and judiciary branches)

የሕገ አስፈጻሚ አካል (executive branch) ካቢኔዎቹን፣ የጦር ኃይሉን፣ በየአገሩ ያሉ ኤምባሲዎችን የመሳሰሉት ሁሉ የሚያንቀሳቀሱ፣ አሁን ባለው ሕግ መሰረት፣ ሕግና ሥርዓት የሚያስጠብቅ ፣ ለዜጎችም የሚያስፈልጉ መሰረታዊ አገልግሎቶች የሚሰጥ አካል ነው። ይህን አካል የሚመራው በአራት አመት በቀጥታ በሕዝብ በሚመረጥ የአገሪቱ ፕሬዝዳንት ነው።

ኮንግረስ ተብሎ የሚታወቀው የሕግ አወጪው አካል (legislative branch) ሁለት የተለያዩ አካላት አሉት። እነርሱም ሴኔትና የሕዝብ ምክር ቤት ናቸው። ሴኔት በአሜሪካ ያሉ ስቴቶችን (ክፍለ አገራት) የሚወክል ሲሆን የሕዝብ ምክር ቤት ደግሞ ሕዝብን በቀጥታ የሚወክል ነው። በሴኔት ከያንዳንዱ ስቴቶች ሁለት ሁለት ሴኔተሮች ሲኖሩ ባጠቃላይ መቶ ይደርሳሉ። በሕዝብ ምክር ቤት ውስጥ 435 የምክር ቤት አባላት አሉ። የሕዝብ ምክር ቤት አባላት በየሁለት አመቱ ሲመረጡ፣ ሴኔተሮች ደግሞ በየስድስት አመት ይመረጣሉ። (አሁን ለፕሬዝዳንትነት የሚወዳደሩት ባራክ ኦባማና ጆን ማክኔ ሁለቱም ሴኔተሮች ናቸው)

ሕገ ተርጓሚው አካል (judiciary branch) ፣ ዜጎች የሕግ ወዝግብ ሲኖራቸው የአገሪቱን ሕግ ተመልክቶ እልባት የሚሰጥ አካል ነው። አሜሪካንን በሙሉ የሚሸፍኑ አሥራ አንድ ፌዴራል ፍርድ ቤቶች አሉ። ለምሳሌ ኢሊኖይ፣ ኢንዲያናና ዊስኮንሲንን የሚያገልግለው የሰባተኛው ፌዴራል ፍርድ ቤት ነው። ከነዚህ ፌዴራል ፍርድ ቤቶች በላይ ደግሞ 9 አባላት ያሉት የከፍተኛው ፍርድ ቤት አለ። እነዚህ ዳኞች በፕሬዝዳንቱ ተመርጠው በሴኔት የጸደቁ ሲሆኑ ስራቸው ግን ሙሉ ለሙሉ ከሌሎቹ የመንግስት አካላት ነጻ የሆነና የጊዜ ገደብ የሌለው ነው።

የሕግ ማወጣት ሂደት

አንድ ሕግ ሲወጣ መጀመሪያ በሴኔት ወይም በሕዝብ ምክር ቤት ውስጥ መቅረብ አለበት። ሁለቱም የሕግ አወጪ አካላት ሕግን ለማወጣት የሚጠቀሙበት የራሳቸው የሆነ አሰራር አላቸው። ሁለቱም ለተለያዩ ጉዳዮች የተለያዩ ኮሚቴዎችን አዋቅረው ይንቀሳቀሳሉ። ለምሳሌ የውጭ ግንኙነትን በተመለከተ የራሱ ኮሚቴ አለ። የመከላከያን ፣ የባጀትን በተመለከተ እንደዚሁ። እያንዳንዱ ኮሚቴ ደግሞ በወሰጡ የተለያዩ ንዑስ ኮሚቴዎች

አሉት። ለምሳሌ በወጭ ግንኙነት ኮሚቴ ዉስጥ የአፍሪካ ጉዳይ ፣ የመካከለኛው ምስራቅ ጉዳይ ...የተባሉ የተለያዩ ንዑስ ኮሚቴዎች አሉ።

ብዙ ጊዜ ሕግ ሲወጣ ያንን ሕግ የሚመለከተው ንዑስ ኮሚቴ ነው ሂደቱን የሚጀምረው። ለምሳሌ HR2003 መጀመሪያ እንዲቀርብ ያደረገው በድናልድ ፔንና ክሪስ ስሚዝ የሚመራው የአፍሪካ ጉዳይ ንዑስ ኮሚቴ ነበር። ያ ንዑስ ኮሚቴ ካሳለፈው በኋላ ለውጭ ግንኙነት ሙሉ ኮሚቴ ቀርቦ እንዲያልፍ ተደረገ። ከዚያም በመላው የሕዝብ ምክር ቤት ሊጸድቅ ቻለ።

አንዳንድ ረቂቅ ሕጎች በጣም አስቸኳይ ከሆኑ፣ ንዑስ ኮሚቴውን አልፎ የሙሉ ኮሚቴ ሰብሳቢ ረቂቅ ሕግ ለወይይት ሊያቀርበው ይችላል። ካስፈለገም ደግሞ የምክር ቤቱ ቃላቀባይዎ ፋስት ትራክ በሚሉት አሰራር በቀጥታ አንድን ረቂቅ ሕግ ሙሉ ምክር ቤቱ እንዲወስንበት ለወይይትና ለድምጽ አሰጣጥ ማቅረብ ትችላለች። አንድ ሕግ ከ 50% በላይ ድምጽ ካገኘ ያልፋል።

በሴነት ዉስጥ ተመሳሳይ ሂደት ቢኖርም ፊሊባስተር የሚሉት አሰራር አለ። አንድ ነጠላ ሴኔተር ወይይቱ እንዲቀጥል በመጠየቅ ረቂቅ ሕግ ላልተወሰነ ጊዜ ድምጽ እንዳይሰጥበት ማድረግ ይችላል። ነገር ግን ከመቶ ሴኔተሮች 60 ድምጽ ከተገኘ ረቂቅ ሕግ ድምጽ እንዲሰጥበት ማስገደድ ይችላሉ። በሌላ አባባል ፊሊባስተሩን መስበር ማለት ነው። (እንግዲህ ይህንን ነበር ሴኔተር ኢንሆፍ ተጠቅሜ እንደ HR2003 አይነት ሕግ በሴኔት ዉስጥ ከቀረበ አግደዋለሁ ብለው ዝተው የነበሩት)

አንድ ረቂቅ ሕግ ከመሆኑ በፊት የሚከተሉት መሟላት አለባቸው።

- በሕዝብ ምክር ቤት ማለፍ አለበት (ሕገ መንግስቱን የሚያሻሽል ሕግ ከሆነ 2/3 ድምጽ ያስፈልጋል)
- በሴኔት ማለፍ አለበት(ሕገ መንግስቱን የሚያሻሽል ከሆነ 2/3 ድምጽ ያስፈልጋል)
- የሴኔትና የሕዝብ ምክር ቤቱ ረቂቅ ሕጎች የተለያዩ ከሆነ ከሁለቱም አካላት የተወጣጣ የጋራ ኮሚቴ ተመድቦ ለሁለቱም ተቀባይነት እንዲኖረው አድርጎ ሕጉን ያሻሽሉታል። (የማስታረቅ ስራ ማለት ነው)
- ከዚያም እንደገና ከጋራ ኮሚቴው የወጣው ሕግ ለሁለቱም አካላት ይቀርባል። ድምጽም ይሰጥበታል።
- በፕሬዝዳንቱ መፈረም አለበት(ፕሬዝዳንቱ ባይፈረምም በሴኔትና በሕዝብ ምክር ቤት ከ 2/3 ድምጽ በላይ ረቂቅ ሕግ ካገኘ ሕጉ ያልፋል)
- ሕገ መንግስቱን የሚያሻሽል ሕግ ከሆነ (ከ50 ስቶች 34 ቱ ማጽደቅ አለባቸው)

HR2003ን ለምን እንደምደግፍ

HR2003 የተሰኘው ሕግ ብዙዎቻችን እንዳሰብነው ሕግ ሆኖ ቢወጣ ኖሮ በኢትዮጵያ ፖለቲካ ዉስጥ ትልቅ ለውጥ እንደሚያመጣ አድርገን የምናስብ በርካቶች ነን። በዚህም ምክንያት በአሜሪካ ምክር ቤት እንዲያልፍ ትልቅ ጥረት የተደረገው።

እኔም ይህን ሕግ እደግፈዋለሁ። የምደግፈው ግን በወጭ አገር ያሉ ድህረገጾችና ፓልቶክ ክፍሎች እንደሚያወሩት ወያኔ/ኢሕአዴግን ተጠያቂ ስለሚያደርግ አይደለም። ቢሉን የምደግፈው በሌላ ምክንያት ነው።

HR2003 ሴኔቱን አልፎ በፕሬዝዳንቱ ቢፈረምም፣ ወያኔ/ኢሕአዴግ ከሕግ አስፈጻሚው አካል ጋር አብሮ አስከሰራ ድረስ አንዳች ለውጥ ሊያመጣ አይችልም ባይ ነኝ። ሕጉ የኢትዮጵያ መንግስት እንዲፈጽማቸው ያስቀመጣቸው መመዘኛዎች አሉ። እነዚህ መመዘኛዎች ካልተሟሉ አንዳንድ እርምጃዎች በኢሕአዴግ ላይ እንዲወሰዱ ይጠይቃል። ከነዚህ እርምጃዎች መካከል አንዳንድ (ለጸረ ሽብርተኛው ጦርነት፣ ለሰላም አስጠባቂው ኃይል ፣ ከደህንነት ጋር ለተገናኙ ጉዳዮች፣ ለመሰረታዊ የሰብዓዊ እርዳታዎች ..የመሳሰሉት ሳይጨምር) ሌሎች እርዳታዎች ለመንግስት እንዳይሰጥ ያግዳል።

እንግዲህ አስቡት የስቴይፓርተመንት ሰዎች ከፈለጉ በኢትዮጵያ እየታዩ ያሉ ወጫዊ ለወጦችን እያሳዩ የኢትዮጵያ መንግስት በHR2003 የተዘረዘሩትን መመዘኛዎች እያሟላ ነዉ ብለዉ በቢሉ የተጻፉ «ቅጣቶችን» ተግባራዊ እንዳይሆኑ ሊያደርጉ ይችላሉ።

ከዚህም ደግሞ ትንሽ አልፈን እንሂድ። እንበል የኢትዮጵያ መንግስት በይፋ የስብዓዊ መብት ረገጣዉን ቢቀጥልና መመዘኛዎችን እንደጠበቀ አድርገዉ ማሳመን ካልቻሉ ለኢሕአዴግ ይሰጡ የነበሩ እርዳታዎችን ለደህንነት ወይም ለጸረ-ሽብርትኝነት ትግል ያስፈልጋል ብለዉ በአንዱ በኩል የተከለከለዉን ገንዘብ በሌላ መልኩ ሊሰጧቸዉ ይችላሉ።

ይህ ብቻ አይደለም። የHR2003 ረቂቅ ሕግ በማጠቃለያዉ ላይ ያሰፈረዉ ብዙ የማይታይ አብይ አንቀጽ አለ። የሕግ አስፈጻሚዉ አካል የአሜሪካን ጥቅም የሚጎዳ ከሆነ ሕጉ ተግባራዊ እንዳይሆን ማድረግ ይችላል ይላል። (waive ሊደረግ ይችላል) በሌላ አባባል፣ ሕጉ በአሜሪካን ምክር ቤት እንዳለፈ ሁሉ በሴኔት አልፎ በፕሬዝዳንቱ ቢፈረምም ፕሬዝዳንቱ ከፈለገ «አይ የኢትዮጵያ መንግስት ወዳጃችን ነዉ። እነርሱን መጫን የለብንም» ብሎ የተደከመበትንና የተለፋበትን ሕግ ሊያቆመዉ ይችላል ማለት ነዉ።

ሰዉ የገደሉ ባለሥልጣናትም ቪዛ እንዲከለከሉ HR2003 ይደነግጋል። ይህ በቀላሉ ተግባራዊ ሊሆን የማይችል ነዉ። እንደ ሰዉ ቪዛ እንዲከለከል ወንጀለኛ የተባሉ ሰዎችን ስም ዝርዝር የአሜሪካ ኤምባሲ ሊኖረዉ ይገባል። ይህን የስም ዝርዝር ለማግኘት ሰዎች መጀመሪያ በፍርድ ቤት ተከሰዉ «ጥፋተኛ» መባል አለባቸዉ። ጥፋተኞችን ለፍርድ የሚያቀርብ የሕግ ሥርዓት በሌለበት ሆኔታ ደግሞ ጥፋተኛ የሚባልና ቪዛ ሊከለከል የሚችል ማንም ባለስልጣን ሊኖር አይችልም።

ስለዚህ ሕጉ እንደተወራወረ ጥርስ ያለዉና ትልቅ ለዉጥ በአንዴ ሊያመጣ የሚችል ሕግ አይደለም። በዚህ አንጻር ከመጠን ባለፈ የHR2003ን ጥቅም በመለጠጥ ሕዝባችን ብዙ ያሞኘነዉና ያታለልነዉ ይመስለኛል።

«ታዲያ ለምንድ ነዉ ወያኔ/ኢሕአዴግ HR2003ን የሚቃወመዉ ?» የሚል ጥያቄ ሊነሳ ይችላል። በመጀመሪያ ደረጃ ወያኔ/ኢሕአዴግ ስለተቃወመዉ አንድ ነገር ሁልጊዜ ጥሩ ነዉ ማለት አይደለም። ምናልባት አዉቀዉ እኛ በዚያ ላይ ጊዜያችንን እንድናጠፋ ጩኸት ሊያሰሙ ይችላሉ። በሁለተኛ ደረጃ ወያኔ/ኢሕአዴግ HR2003ን በርግጥ ቢቃወምም የሚቃወምበት በቂ ምክንያት ሊሆን ይችላል ብዬ የማስበዉ አለ። ይህ ወያኔ/ኢሕአዴግ የሚቃወምበት የሚመስለኝ ምክንያት እኔ ቢሉን የምደግፍበት ምክንያት ነዉ።

HR2003ን የምደግፈዉ ለዲሞክራሲ ግንባታ ገንዘብ ስለመደበ ነዉ። ይህ ገንዘብ ሲቪክ ማህበራት በኢትዮጵያ እንዲስፋፉ፣ የተቃዋሚ ድርጅቶች በገንዘብ እጦት ችግር እንዳይጋጥማቸዉ ሊረዳና ትልቅ አስተዋጾ ሊያደርግ የሚችል ገንዘብ ነዉ። ጋዜጦች እንዲበዙ ማድረግ ይቻላል። በየክልሉ የህዝቡን ፖለቲካዊ ተሳትፎ ለማጎልበት የተለያዩ ሴሚናሮችን ዎርክሾፖችን ማዘጋጀት ይቻላል። ኢትዮጵያዉያን መብታቸዉን አይተዉ በተለያዩ የሞያ ማህበራት እንዲደራጁና ለመብታቸዉ መከበር እንዲቆሙ ማንቃት ይቻላል። ገንዘብ ትልቅ ሚና ይጫወታልና።

ኢሕአዴግ አንዱ መሳሪያዉ ሲቪክ ማህበራትን መቆጣጠር ወይንም ደካማ እንዲሆኑ ማድረግ ነዉ። የሚያደክማቸዉም ትልቁ መሳሪያ በገንዘብ ችግር እንዳይላወሱ እያደረጋቸዉ ሲሆን እንደዚያም አድርጎ ካልቻለ ወደ ማስፈራራት ከዚያም ወደ ማሰር ይደርሳል። ሲቪክ ማህበራት ከተደራጁ፣ የፖለቲካ ፓርቲዎች የገንዘብ አቅም ካላቸዉ፣ በአጠቃላይ የኢትዮጵያ ህዝብ በራሱ እንዲተማመን ከተደረገ ትልቅ ለዉጥ ሊመጣ እንደሚችል ምርጫ 97 አሳይቶታል። ስለዚህም በተቻለ አቅም ህዝብ እንዳይደራጅ ማድረግ ወያኔ/ኢሕአዴግ ለስልጣኑ መቀየት ቁልፍ አደርጎ ነዉ የሚያየዉ። HR2003ን የምደግፍበት ኢሕአዴግም የሚቃወምበት ምክንያት እንግዲህ ይህ ይመስለኛል።

ለHR2003 አለማለፍ ኢንሆፍ ተጠይቂ አይደሉም !

HR2003 ፣ ከሁለት አመታት ትግል በኋላ በሕዝብ ምክር ቤት ውስጥ ሊያልፍ ችሏል። HR2003 ሊያልፍ ጥቂት ሳምንታት ሲቀሩት የቅንጅት መሪዎች፣ ጋዜጠኞችና የሰብዓዊ መብት ተከራካሪዎች መፈታታቸው ይታወሳል። የሚቀጥለው ደረጃ ተመሳሳይ ሕግ በሴኔት እንዲቀርብ ማድረግ ነበር። ይህን ሊያደርግ የሚገባው በሴኔት የውጭ ግንኙነት ኮሚቴ የአፍሪካ ጉዳይ ንዑስ ኮሚቴ ነበር። ነገር ግን ንዑስ ኮሚቴው እስከአሁን ድረስ ምንም አይነት ኢትዮጵያን የሚመለከት ሕግ በሴኔት ውስጥ አላቀረበም።

እዚህ ላይ በኢትዮጵያ ኮሚቴዎች ዘንድ እየተፈጠረ ያለ ሌላ ትልቅ ውዝንብር አለ። ለHR2003 አለመንቀሳቀስ ሴኔተር ኢንሆፍን ተጠያቂ የማድረግ ነገር ይታያል። ነገር ግን እውነታው ከዚህ የራቀ ነው። ሴኔተር ኢንሆፍ HR2003ን እንዳያልፍ አላደረጉም። ምንም አይነት ፊሊባስተርም አልተጠቀሙም። ፊሊባስተር ለማድረግ መጀመሪያ ረቂቅ ሕገ መፍር ወይንም፣ በሴኔት መቅረብ አለበት። የሌላ ነገር ላይ ፊሊባስተር አይደረገም። እርግጥ ነው ሴኔተር ኢንሆፍ ኢትዮጵያን በተመለከተ የተናገሩት አንዳንድ አሳዛኝ አባባሎች አሉ። ለዚያም እንወቅሳቸዋለን፣ እናወግዛቸዋለንም። ነገር ግን ገና ባላደረጉት ነገር ላይ መከሰስ የለባቸውም። መቼም እውነትን ይዘን በእውነት ላይ ብንመሰረት ጥሩ ይሆናል ብዬ አስባለሁኝ።

እንበል HR2003 በሴኔት ውስጥ ቢቀርብ፣ ሴኔተር ኢንሆፍ ፊሊባስተር ቢያደርጉትም ኖሮ፣ ኢንፎኖ በጣም የማይወደዱ ሴኔተር ስለሆኑ በቀላሉ እርሳቸውን የሚገለብጥ ከ 60 በላይ ድምጽ ማግኘት ይቻላል ነበር። (ኢንሆፍ በአቡ ግሬብ እሥር ቤት በአንዳንድ የአሜሪካ ወታደሮች የተሰራውን ግፍ እንኳን ያላወገዙ አሳዛኝ ሰውዬ ናቸው)

የሴኔት ዴሞክራቶች ለምን HR2003ን ለማቅረብ አልቻለም?

በሴኔት የዶናል ፔን አይነት ሚና ያላቸውና የዊስኮንሲን ዴሞክራቲክ ሴኔተር የሆኑት ራስ ፋይንጎልድ ናቸው። ሴኔተር ፋይንጎልድ ኢትዮጵያ ውስጥ እየተደረገ ያለውን የሰብዓዊ መብት ረገጣ ጠንቅቀው የሚያውቁ፣ ይህንንም በተመለከተ ብዙ ጊዜ በንግግር ያወገዙ ሰው ናቸው። የቅንጅት መሪዎች በታሰሩ ጊዜና በአጋዴን ከፍተኛ እልቂት ሲፈጠር ከአሥር በላይ ሌሎች ሴኔተሮችን አስተባባረው የጋራ መግለጫ ያወጡ ጠንካራና የሚደነቁ ሴኔተር ናቸው። የኢትዮጵያ መንግስት ወታደሮችን በሰማሊያ ከማስገባቱ በፊትም በአዲስ አበባ አቶ መለስ ዜናዊን ባናገሩ ጊዜ ኢትዮጵያ ጥንቃቄ እንድትወስድና አጥብቃ እንድታስብበት የመከሩ ሰው ናቸው። « ጦርነቱን ልታሸንፉ ትችሉ ይሆናል። ሰላሙን ግን ማሸነፍ በጣም ይከብዳል» ነበር ያሉት። (ሰላም ማሸነፍ ሲሉ ሰላምን እንዲኖር የሚደረገው ትግል ማሸነፍ ማለታቸው ነው - win the peace)

በአሜሪካ ሴኔት ውስጥም የሰብዓዊ መብትን መከበር በተመለከተ የማያሻማና በመርህ ላይ የተመሰረተ አቋም መያዛቸው ብዙ አድናቂ አትርፎላቸዋል። ፕሬዝዳንት ቡሽ ፍርድ ቤትን ሳያስፈቅዱ የዜጎች ስልክ እንዲጠለፉ ባደረጉ ጊዜ በቀዳሚነት «የዜጎች መብት ተጥሷል ፣ ፕሬዝዳንቱ ሕግ ጥሷል» ብለው የተከራከሩ በጣም ከማከብራቸው ጥቂት ቆራጥ ሴኔተሮች ውስጥ አንዱ ናቸው።

ታዲያ እኝህ ሰው ለምንድን ነው HR2003ን እንዳለ ወስደውት ወይንም ደግሞ የራሳቸውን አርቅቀው አሁን ባለው የኢትዮጵያ መንግስት ላይ ተጽኖ እንዲደረግ ለማድረግ ፈቃደኛ ያልሆኑት ? የሚል ጥያቄ ሊነሳ ይችላል። «ለሰብዓዊ መብት ግድ ስለሌላቸው ነው» ብዬ ለማለት ይከብደኛል። እኔ እንደሚመስለኝ ኢትዮጵያ በአካባቢዋ ካሉ አገሮች አንጻር ስትታይ እጅጉን የተሻለች በመሆኗና ያሉባትን ችግሮች በስቴት ዲፓርተመንት በኩል ግፉት ማድረግ ይሻላል በሚል ምክንያት ሳይሆን አይቀረም ሴኔት ዴሞክራቶች ብዙም ወያኔ/ኢሕአዴግን መጫን ያልፈለጉት። እያስፈራሩ ግፊት ከማድረግ በማሳመን አቋምን ማስለወጡን የመረጡ ይመስላል።

የHR2003 እና ሌሎች የዲፕሎማቲክ ሥራዎች ከአሁን በኋላ

እስከ ሕዳር 2001 ድረስ ሴኔት ውስጥ ቀርቦ በፕሬዝዳንቱ ካልተፈረመ HR2003 ይሞታል። ከጥር 2001 በኋላ አዲስ ምክር ቤት ነው የሚኖረው። እንደገና «ሀ» ተብሎ የሕዝብ ምክር ቤት እንዲያልፍ መደረግ ይኖርበታል

ማለት ነው። ስለዚህ የHR2003 ጉዳይ በትልቅ ጥይቅ ውስጥ የሚገባ ነው። ስለሆነም እንቅስቃሴያችን ከHR2003 ባለፈ መልኩ ማጠቃለያ ይጠበቅብናል። ለዚህም እንዲረዳ የሚከተሉትን ሃሳቦች አቀርባለሁኝ።

- ኢትዮጵያውያን ከሴኔተሮችና ከምክር ቤት አባላት ጋር የምናደርገውን ወይይት መቀጥል አለብን። እነዚህን የሕዝብ ተወካዮች ችግር ሲፈጠር ብቻ አይደለም ቢሯቸውን ማጣበብ ያለብን። በየጊዜው ያለውን ሁኔታ ብናሳውቃቸው የበለጠ በኢትዮጵያ ጉዳይ ላይ የጠለቀ ግንዛቤ እንዲኖራቸው ማድረግ እንችላለን።
- እውነተኛ መሆን መቻል አለብን። እኛ ይህን አገዛዝ እንጠላው ይሆናል። እነርሱ ግን እኛ በምናየው አይን አይደለም የሚያዩት። ግልጽ መረጃ ይፈልጋሉ።
- ጠንካራ አቋም ለመውሰድ ጊዜ ይፈጅባቸዋል። ትእግስት ሊኖረን ይገባል።
- ለእርቅና ለሰላም የበለጠ ትኩረት ይሰጣሉ። ኢሕአዴግን በነርሱ ፊት እንደጠላት አድርጎ ማየት ጉዳት አለው። ለኢሕአዴግ ጀርባ እንዲሰጡ ካስፈለገ አማራጮችን በግልጽ ማሳየት አለብን። እኛ ሰላም ወዳድ ፣ ሁሉን አቀፍ የሆንንና የሞራል ከፍተኛውን ቦታ (moral high ground) የያዘን መሆናችንን ማሳየት አለብን።
- መሰረት ለሌለው ወገዛና ክስ ቦታ አይሰጡትም። ጭቅጭቅ ወይንም ጥል (confrontational approach) አይፈልጉም። ኢሕአዴግ ቢወገድ ማን ነው ሕግና ስርዓት የሚያስጠብቀው ? ማነው ኢሕአዴግን ተከቶ ኢትዮጵያን አረጋግቶ ሊመራ የሚችለው ? ለሚሉና ለመሳሰሉ ጥያቄዎችን መመለስ መቻል አለብን።
- በሁለት ወይንም በሶስት ግለሰቦች የሚመራ ሳይሆን፣ በርግጥ የተቀናጀ በውጭ የሚኖሩ በውጭ ግንኙነት ጉዳይ ላይ ልምዱ ያላቸውን አስተዋይ ኢትዮጵያውያንን አሰባስቦ፣ የሲቪክ ማህበራትንና የፖለቲካ ድርጅቶችን በአንድ ላይ አምጥቶ መንቀሳቀስ ያስፈልጋል። ሁሉም በፊናው የሚያደርገው ሩጫ ወይንም ሶስት ግለሰቦች መግለጫ በማወጣት የሚያደርጉት እንቅስቃሴ ውጤት አላመጣም። አያመጣምም።
- የአሜሪካን ኮንግረስን የኢትዮጵያ ህዝብ ትግል አጋር ለማድረግ እንደምንሞክረው ሁሉ የሕግ አስፈጻሚውን አካልም ወደኛ ለመሳብ መታገል አለብን። የሕግ አወጪው አካል (የአሜሪካን አምባሳደር፣ ዶ/ር ጄንዳዩ ፍሬዘር ...) ዛሬ እኛን ላይደግፉ ይችላሉ። ከጎበዝን ነጋ ወደ እኛ ልናመጣቸው እንችላለን። ዛሬ አቶ መለስን ስለደገፉ መሳደብና በነርሱ ላይ አሉታዊ የሆኑ ጽህፎችን ማቅረብ አይጠቅምም። እኛ አሁን የሚያስፈልገን ወዳጆች እንጂ ጠላቶች አይደለም። (አላወቅንም እንጂ በኢትዮጵያ ጉዳይ ላይ አቶ መለስ ከዶናልድ ፔን ይልቅ ለዶ/ር ጄንዳዩ ፍሬዘር ነው ትልቅ ቦታ የሚሰጡት።)

እንግዲህ HR2003 ሕግ ሆኖ ባለማለፉ ተጠያቂ ማድረግ ያለብን ሴኔተር ኢንሆፍን ወይን በሴኔት ያሉ ዴሞክራቲክ ሴኔተሮችን ወይንም ዲኤልኤ ፓይፐርን ሳይሆን እኛኑ እራሳችንን ነው። በውጭ አገር የምንኖር ኢትዮጵያውያን፣ ከውጭ አገር ኢትዮጵያ ውስጥ ያለውን ትግል ለመምራት ከመሞከር ወይንም ኢትዮጵያ ውስጥ ሆነው እየታገሉ ያሉትን እንዲህ አድርጉ እንደዚያ አታድርጉ ከማለት ይልቅ፣ በውጭ የምንሰራው የዲፕሎማቲክ ሥራ ላይ ማተኮር ይጠበቅብናል። ቆም ብለን፤ ካለፈው ተምረን፣ ከዚህ በፊት ካደረግነው በተለየ መልኩ የዲፖሎማሲውን ሥራ መሰራት አለብን። ባራክ ኦባማ እንዳሉት አንድ ነገር ደግመን ደጋግመን በተመሳሳይ መልኩ እያደረግን የተለየ ውጤት መጠበቅ የለብንም።